

1. Søndag i Fasten 5. marts 2017

Salmer

172 Se, vi går op til Jerusalem

634 Du ved det nok, mit hjerte

626 O, du store sejrvinder

637 Du, som mætted tusind munde

192,7 Du, som har dig selv mig givet

336 Vor Gud han er så fast en borg

Prædiketekst (Matthæusevangeliet 4,1-11)

Så blev Jesus af Ånden ført ud i ørkenen for at fristes af Djævelen. Og da han havde fastet i fyre dage og fyre nætter, led han til sidst sult. Og fristeren kom og sagde til ham: »Hvis du er Guds søn, så sig, at stenene her skal blive til brød.« Men han svarede: »Der står skrevet: »Mennesket skal ikke leve af brød alene, men af hvert ord, der udgår af Guds mund.« « Da tog Djævelen ham med til den hellige by, stillede ham på templets tinde og sagde til ham: »Hvis du er Guds søn, så styrtdig ned. For der står skrevet: »Han vil give sine engle befaling, og de skal bære dig på hænder, så du ikke støder din fod på nogen sten.« « Jesus sagde til ham: »Der står også skrevet: »Du må ikke udæske Herren din Gud.« Igen tog Djævelen ham med sig, denne gang til et meget højt bjerg, og viste ham alle verdens riger og deres herlighed og sagde til ham: »Alt dette vil jeg give dig, hvis du vil kaste dig ned og tilbede mig.» Da svarede Jesus ham: »Vig bort, Satan! For der står skrevet: 'Du skal tilbede Herren din Gud og tjene ham alene.« « Da forlod Djævelen ham, og se, der kom engle og sørgede for ham.

I Faderens, Sønnens og Helligåndens navn. Amen.

”Vi forsager Djævelen og alle hans gerninger og alt hans væsen”, og ”led os ikke ind i fristelse, men fri os fra det onde.”

Det er de to dele af en normal gudstjeneste, som vi i dag vil kaste lidt lys på. Velkendte ord fra forsagelsen lige inden selve trosbekendelsen, og fra Fadervor. Måske lyder de lidt støvede, og måske har vi glemt deres egentlige indhold. I dag møder vi dem i fuld funktion i beretningen om Jesu fristelse i ørkenen.

Sidste søndag hørte vi om Jesu dåb, hvor Helligånden stille dalede ned over Jesus, og hvor Gud bekendtgjorde, at Jesus var hans elskede søn, som han har velbehag i.

Lige efter følger beretningen om Jesu fristelse i ørkenen. Jesus føres ud i ørkenen af Helligånden for at blive fristet. Han faster i 40 dage og 40 nætter og er til sidst virkelig sulten, og skrøbelig.

Beretningen kunne lige så godt kaldes Gud Faders test af sin søn. Dels kan ordet, som oversættes med fristelse både betyde fristelse og test, og dels så er hele beretningen en lang test af Jesu lydighed, nemlig hans lydighed overfor den mission, som han i sin dåb blev indviet til, en mission som fører til lidelse, død og opstandelse. Jesus har fået titlen ”Guds elskede søn”, alle har hørt det. Nu mangler vi at se, om han også har viljen og lydigheden til at gå vejen, helt til kors og død i Jerusalem.

Gud Faders test, Djævelens fristelse af ham i ørkenen, er en lille forsmag på det, som venter i påsken. Den største test var Jesu lydighed til at lide døden og gå under for vores skyld. I hans sidste bøn i Gethsemane har vi et enestående indblik i hans indre kamp. Hans ulyst til at gå korsets vej kæmper mod hans dybe beslutning om at være lydig mod sin Fader og gøre hans vilje. ”Ske ikke min vilje, men din.”

Djævelens første fristelse i ørkenen er at få Jesus til at gøre sten til brød. ”Hvis du er Guds søn..” siger Fristeren lokkende. Han betvivler egentlig ikke, at Jesus er Guds søn. At Jesus er Guds søn er netop forudsætningen for fristelsen. Hvis han er Guds søn, så har han magten til at forvandle sten til brød og til at skaffe sig noget at spise. Jesus afviser Djævelens fristelse: ”Mennesket skal ikke leve af brød alene, men af ordet fra Guds mund.”

Hvorfor vælger Jesus at sige nej? Andre steder i Bibelen hører vi jo om, at han forvandler vand til vin, så det er ikke fordi han generelt siger nej til forvandlingsundere. Men der er forskel. Ved brylluppet i Kana blev vandet forvandlet til vin til gavn for andre mennesker, til gavn for den

fortsatte fest. I ørkenen ville det være til gavn for ham selv. Djævelen frister Jesus til at misbruge sin magt. Hvordan forvalter han de evner og det sønskab, han har? Bruger han det i overensstemmelse med Guds vilje, til gavn for andre? Eller bruger han det til egen fordel?

Jesu var både Gud og menneske og dermed også et menneske som os, og Guds ord mætter ikke på den måde hans fysiske sult. Jesus havde virkelig brug for brød. Men det er et spørgsmål om lydighed og om prioriteringer. Tænker han på sit eget behov eller på Guds mission?

Jesus modstod første fristelse, og nu forhøjer Djævelen fristelsen. Han fører Jesus med op på templet, og udfordrer Jesus til at kaste sig ud. For hvis Jesu mission var så vigtig, så ville Gud ikke kunne leve med, at den på denne måde mislykkedes. Men Jesus afviser igen fristelsen. Det er Jesus, som skal testes. Ikke Gud Fader. Hvis Jesus havde kastet sig ud, ville han have udæsket, det vil sige provokeret eller udfordret, Gud Fader. Så ville det have været Jesus, som testede om Gud Fader virkelig mente, at Jesus var på en speciel mission. Så var Gud Fader blevet nødt til at sende engle for at gribe ham. Men Jesu lydighed testes, ikke Gud Faders.

I den tredje fristelse er det også Jesu lydighed, som testes. Djævelen tager Jesus med op på et meget højt bjerg. Vi stiger og stiger. Først var det i ørkenen, så op på templet og nu på et meget højt bjerg. Djævelens fristelser stiger. Han forsøger at lokke Jesus en bestemt vej. En vej i retning af sig selv. Hvis bare Jesus kaster sig ned og tilbeder Djævelen, så vil Djævelen give Jesus alle verdens riger og deres herlighed.

Var det et reelt tilbud? Havde Djævelen virkelig magt til det? I Bibelen kaldes Djævelen denne verdens fyrste og har på en eller anden måde magt over det jordiske. Vi ser det ikke direkte. Det sker oftest i det skjulte. Men vi kan overveje, om det er det, vi ser, når mennesker går under i selvdestruktion og ikke evner at komme ud af skadelige mønstre i deres liv. Eller når krig hærger, som i Syrien, hvor det virker til, at lige meget, hvad vi havde gjort, havde grebet ind eller ej, så var der kommer massevis af død og lidelse ud af det.

Eller når vi tager os selv i en løgn eller bukker under for en fristelse af den ene eller anden slags.

Djævelen har reel magt. I sit liv skulle Jesus aktivt bekæmpe den ved at drive dæmoner ud, og ultimativt ved at lide, dø og opstå. Det er netop den vej - Jesu opstandelse og sejr over Død, Djævel og mørke - som Djævelen forsøger at lokke Jesus bort fra.

Han hvisker: Jesus, du kan få magt og ære ved at tilbede mig. Jeg tilbyder dig magt over hele jorden, endda helt uden lidelse og død. Var det ikke noget, hva'?

Vi kender ikke noget til Jesu indre kamp. Men den kan sagtens have været stor, ligesom vi hører om den i Gethsemane have. Så det kan have været en reel fristelse. En genvej til magt og ære.

Men som alt Djævelen tilbyder har det kun skin af at være ægte vare og er i bund og grund bedrag. Han tilbyder Jesus magten over verdens riger, men hvem vil dog stole på at løgnens og bedrageriets store mester holder sit ord? Det ville være utroligt naivt. Og det er kun et halvgodt tilbud. For stor er vel Guds fjende, men større er dog Gud.

I slutningen af Matthæusevangeliet, lige inden Jesus farer til himmels, videregiver han opgaven til sine disciple, og i sidste ende til os. "Mig er givet al magt i himlen og på jorden," siger han.

Al magt i himlen og på jorden. Djævelen tilbød ham magten på jorden, i denne verden. Det var, hvad han havde at tilbyde. Måske et lokkende tilbud. Men ikke for, hvad det var i sig selv. Det var et dårligt bytte for den ægte vare, magten over himmel og jord, som Guds søn ved Guds højre side.

Nej, det lokkende er noget andet. Hvad Djævelens vare mangler i kvalitet, har det i bekvemmelighed. Ved at vælge Djævelens vej, ville Jesus tage en genvej. Godt nok en genvej, som fører til et dårligere resultat. Men en genvej, som har den store fordel, at den fører uden om lidelse og død, smerte og sorg.

Jesus ved, hvad der venter ham. Han ser vejen mod Jerusalem forude, han ser smerte og død. Jeg tvivler på, at Jesus syntes lidelse og død var spændende eller noget, han så frem til. Hans menneskelighed var fuldkommen, og dermed var han på ingen måde en fan af lidelse og død. Han har sikkert frygtet den, set frem til den med uro og nervøsitet.

Så Djævelens vej har været lokkende. Måske nok et dårligt tilbud, men et bekvemt tilbud.

Og på den måde bliver beretningen om Jesu fristelse også foruroligende nærværende for os. For godt nok er det ikke en fristelse for os at gøre sten til brød. Ingen af os tror nok at Guds engle vil gribe os, hvis vi kaster os ud fra et højt sted, eller at Djævelen ligefrem tilbyder os verdensherredømmet.

Men de grundlæggende strukturer i fristelsen er de helt samme for os. Fristelsen til at vælge vores eget frem for at vælge det, som Gud har opfordret os til, og som gavner andre. Fristelsen til at teste Gud for at se, om han nu lever op til de løfter, vi tænker, han har givet. Fristelsen til at vælge den lette og bekvemmelige løsning frem for den vej, som Gud kalder os til, og som vi ved, kommer til at føre igennem lidelse og ubehag.

Det er forskelligt for os mennesker, hvilken af fristelserne, vi særligt føler os ramt af. Jeg genkender i alt for høj grad fristelsen til at vælge mit eget bedste frem for andres bedste og fristelsen til at gå den lette vej uden om ubehaget og smerten. For dig er det måske en anden kombination.

Men grundlæggende handler det om det samme. Om lydighed mod Gud og hans plan for vores liv, nemlig at leve liv i tro på ham og i tjeneste for andre.

Her i fastetiden er Jesus på vej mod Jerusalem, og vi inviteres med ud på den vandring. En fastevandring. En tid, hvor troen godt må kunne mærkes.

Det er ikke sjovt eller populært at tale om, at Gud kræver noget af os. At troen koster noget. Og det gør den på sin vis heller ikke. Alt er gratis. Vi er frelst af nåde. Men det er ikke det samme som at sige, at Gud ikke har en bestemt vilje og ønske for vores liv. Guds vej for vores liv vil kunne mærkes. Den vil komme til at koste noget. Den er ikke altid bekvem, og den handler bestemt ikke altid om, at vi søger vores eget bedste.

Vores liv er en vandring med Jesus, og fastetiden er en god mulighed for at intensivere den vandring, at øve os i troen. Er der noget i vores liv, vi kan skære væk, så der bliver mere plads til troen? Tidligere i kirkens tid fastede man ofte fra kød, eller måske helt fra mad. I dag faster kristne

oftere fra alkohol, kaffe eller tid foran skærmen. Måske kan det være en faste fra at putte så meget i kalenderen. Der er mange muligheder for at faste, og fastens konkrete form er individuel for os.

Skal du faste fra noget? Skal du skære noget bort fra dit liv, for at kunne mærke troen noget mere og give Gud bedre taletid?

Hvis vi vælger at faste, kan vi så forvente, at fristelserne bliver større i fasten? Eller var det tilfældigt, at Djævelen valgte at friste Jesus, efter at han havde fastet i 40 dage og nætter?

Det får vi at se. Måske vil vi opleve en tværhed over at skulle undvære noget. En irritation over ikke at kunne få det, vi har lyst til, som vi er så vant til. Måske vil vi opleve en deprimerende indsigt ved at opdage, hvor meget vi er afhængige af alt muligt andet end Gud. Den gode rødvin til aftensmaden, andre menneskers anerkendelse eller at holde et højt tempo med de sociale aktiviteter.

Måske vil vi her i fastetiden mærke fristelsen til at droppe det hele. Leve livet efter vores egen vilje, droppe den bøvlede tro, som kan mærkes.

På den anden side kan fasten også være en tid, som væbner os til kampen. Vi styrkes af Guds nærvær, Guds ord og det som faktisk giver liv. Og når alt det andet bliver skrælet væk, står Jesus klarere og mere lysende for os, og så kan vi finde styrke til kampen.

For dybest set er vores tro og vores liv en kampplads. En kamp mellem det gode og det onde, en kamp mellem Djævelen og hans skjulte fristelser og Guds Ånd, som bor i os.

Der vil være forskellige slag i kampen. En fastetid kan føles hård. Mørke perioder i vores liv kan føles svære. Modgang kan få os til at overgive os og bøje os ned mod alle andre end Gud, hvad enten det er så det onde i en skjult forklædning eller til os selv i en overgivelse til selvmedlidenhed eller stolthed.

Men ham, som har kaldt os og sendt os ud på livets, troens og kærlighedens mission er også trofast. Han er vores far, han er os nær og svigter os ikke. I en verden, hvor det kan virke til, at det hele nogle gange går mod mørke og død, er det en trøst at vide, at mørket, døden og Djævelen er besejret, er overvundet.

Målet for fastevandringen er påske. Sammen med Jesus vandrer vi frem mod påske. Sammen med ham øver vi os i troens lydighed og i at praktisere en tro, der kan mærkes. Vi kender historien. Vi ved, at selvom påsken byder på lidelse og død, så fører den netop også til opstandelse, liv og herlighed. På den måde er fastevandringen et fortættet billede på vores liv her på jord. Vi ved, hvad der venter bag ubehaget, bag lidelsen, bag døden. Nemlig opstandelse, liv og herlighed. Kampen er vundet.

Djævelens magt og list og fristelser er derfor i det store perspektiv midlertidige. Kampen skal kæmpes, men den vil en dag slutte. Ikke med en halvdårlig løsning eller et evigt liv af svingende kvalitet, men en perfekt nyskabelse af himmel og jord, uden tårer, uden død, uden noget som helst mørke.

Lad os vandre videre. Lad os fortsætte mod målet, også selvom det vil kunne mærkes. Lad os takke ham, som altid er os nær på vandringen.

Lov og tak og evig ære være dig vor Gud, Fader, Søn og Helligånd, du som var, er og bliver én sand treenig Gud, højlovet fra første begyndelse, nu og i al evighed. Amen.